

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

VALINTAESITYS

Kokouspäivämäärä

23.10.2023

**Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027
EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma**

Hankkeen julkinen nimi	Maahanmuuttajien työllistymisen vertaisvalmentajapilotti
Hakemusnumero/Ryhmähanketunnus	202613
Saapumispäivämäärä	31.3.2023
Diaarinumero	EURA 2021/202613/09 02 01 01/2023/KESELY
Käsittelijä	Mika Villa
Viranomainen	Keski-Suomen ELY-keskus
Hakijan virallinen nimi/Toteuttajat	Turun kaupunki
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erytystavoite	4.1. Polkuja töihin
Alkamispäivämäärä	1.9.2023
Päätymispäivämäärä	31.8.2023

Hankkeen sisältö

HANKKEEN TARVE

Turussa on yhtä aikaa korkea työttömyys, alakohtaista työvoimapulaa sekä kohtaanto-ongelma. TEM:n työllisyyskatsauksen (02/2023) mukaan Varsinais-Suomen suurin työttömyysaste on Turun kaupungissa (11,8 %). Työttömien joukossa erityisesti muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien suhteellinen osuus on muuta väestöä korkeampi. Työvoimapula painottuu erityisesti aloille, jotka on valittu tämän pilotin kohteiksi. Ammattibarometrissä (09/2022) työvoimapula-aloina korostuvat Varsinais-Suomessa terveydenhuoltoalan työtehtävät, lastenhoitajat, varastonhoitajat, keittiöalan avustavat työntekijät ja metallialan työt. Kauppakamarin (10/2022) kyselyn mukaan Varsinais-Suomessa Turun kauppakamarin jäsenyrityksistä 68 % kärsii työvoimapulasta. Niistä noin 66 % arvioi rekrytointitarpeen kasvavan 2–3 vuodessa. 55 % yrityksistä pitää merkittävänä syynä rekrytointihaasteisiin hakijoiden riittämätöntä määrää.

Työvoimapulasta kärsivillä yrityksillä on haasteellisempaa työllistää muunkielisiä, jos heistä ei ole aiempaa kokemusta. Monimuotoisuusbarometri (2020) osoittaa monimuotoisuuden huomioitavan organisaatioiden rekrytointikäytännöissä vaihtelevasti. Suuri osa työnantajista vaikuttaisi haluavan lisätä henkilöstönsä monimuotoisuutta, jota lisättäväksi tavoiteltaessa voidaan tarvita ulkoista rekrytointia, uusien rekrytointikanavien käyttöä ja malleja hyvistä käytänteistä.

Varsinais-Suomeen on saapunut vuodessa yli 5000 ukrainalaispakolaista, joka on uusi merkittävä työnhakijaryhmä. Kauppakamarin (10/2022) kyselyn mukaan varsinaissuomalaisista Turun kauppakamarin jäsenyrityksistä noin kymmenys on työllistänyt ukrainasta tulleita pakolaisia ja vajaa 20 % on harkinnut asiaa. Varsinaissuomalaisista ukrainalaisia työllistäneistä yrityksistä 86 % arvioi kokemuksen positiiviseksi tai erittäin positiiviseksi.

Hankkeen tarve on tunnistettu Turun Osaamiskeskushankkeessa International House Turun toiminnassa sekä Varsinais-Suomen kohtaanto-ongelman analyysissa. Hanke toteutetaan International House Turun toiminnasta vastaavassa maahanmuuttajapalveluissa ja hanke tukee Turun työllisyyden kuntakokeilua.

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoitteena on muunkielisten työllistyminen hankkeen pilottialoille. Lisäksi tavoitteena on näiden alojen tunnettavuuden ja vetovoiman lisääminen siten, että innostetaan muunkielisiä opiskelemaan näille aloille. Muunkielisten työllistymisen tukeminen aloille edistää työelämän monimuotoisuutta.

UUTUUS-/LISÄARVO

Hanke tuo uudenlaisen täsmäpalvelun muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien työllisyyden edistämiseen sidoksissa työvoimapula-alojen työvoiman saantiin. Uutuusarvo on, että hankkeessa lähdetään kulttuurisesta yhteydestä, eli muuta kuin suomen tai ruotsinkielistä kulttuuria edustavat henkilöt tukevat monipuolisesti vertaistensa työllistymistä.

Hanke syventyy vertaisvalmennuksen avulla haastavammin työllistyvien työllistymisen edistämiseen. Töihin pyrkivän työllistymisedellytykset paranevat, kun hän saa tuekseen vertaisensa, joka on itse työskennellyt kyseisellä alalla ja tuo omat verkostonsa ja käytänteensä alalle aikovan tueksi. Vertaisvalmentaja voi syventyä hyvin yksilökohtaisesti tilanteeseen tukien ja neuvoen, millaista alalla työskentely todella on ja mitä kaikkea alalle työllistyminen vaatii.

KOHDERYHMÄ JA OSALLISTUJIEN MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET

Varsinaisena kohderyhmänä ovat työttömät ja työelämän ulkopuolella olevat muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat turkulaiset, jotka tarvitsevat motivointia, tukea tai verkostoja työllistymisensä edistämiseksi työvoimapula-aloille.

Hankkeen välillisiä kohderyhmiä ovat työvoimapulasta kärsivät yritykset ja työnantajat logistiikka-, teollisuus-/metalli-/laivanrakennus-, sosiaali- ja terveys- sekä matkailu- ja ravitsemisaloilta. Lisäksi Turun kaupungin työllisyys- ja elinvoimapalvelut ja alueen oppilaitokset.

Hankkeeseen osallistuu kaikkiaan 365 henkilöä ja 48 yritystä.

KONKREETTISET TOIMENPITEET

Hankkeessa työskentelee neljä vertaisvalmentajaa, jotka edustavat neljää eri työvoimapula-alaa, joilla ovat itse työskennelleet. Vertaisvalmentajat tuovat tietotaitonsa verkostoiheen työnhakijoiden ulottuville. He käyttävät riittävästi aikaa vertaistensa eli muiden muunkielisten ohjaamiseen alalle valmentavalla otteella. Yksilövalmennuksen lisäksi kokeillaan ryhmävalmennusta, jolloin myös ryhmän jäsenet tukevat toisiaan työllisyystavoitteissa. Henkilö jatkaa hankkeen asiakkuudessa niin pitkään, että hän pääsee opiskelemaan alaa tai työllistyy sille, jos hän ei itse halua lopettaa vertaisvalmentajan palvelujen käyttöä.

Hankkeen asiakkaat voivat olla työvoimapula-aloilta valmistuneita ilman työpaikkaa jääneitä, jotka tarvitsevat verkostoja ja tukea työpaikan saamiseksi. Heidän osaltaan tuloksena on työllistyminen. Toisaalta asiakkaat voivat olla työttömiä tai työvoiman ulkopuolella olevia, joilta puuttuu ammatillinen koulutus. Tällöin vertaisvalmentaja tukee heitä aloittamaan koulutuksen, joka johtaa alalle. Tällöin konkreettisena tuloksena on alan ammattiin valmistavien opintojen aloittaminen.

Vertaisvalmennettavien henkilöiden työvoimapotentialiaa markkinoidaan työnantajakumppaneille ja tarjotaan tarvittavia täsmätoimia onnistuneiden rekrytointien tueksi (esim. palkkatuki, työharjoittelu ja työkokeilu). Työsuhteen aloittamista voidaan tukea syvennetysti henkilö- ja yrityskohtaisten tarpeiden mukaan (esim. perehdytys- tai kielituki). Oppilaitokset otetaan mukaan yhteistyöhön. Vertaisvalmentajat organisoivat valmennettaville oppilaitos- ja työpaikkavierailuja alakohtaisesti parantaen tietämystä alalle hakeutumisen ja sillä työskentelyn edellytyksistä.

Hankkeen loppuseminaari järjestetään huhti-toukokuussa 2026. Seminaarin tarkoituksena on levittää hankkeen tuloksia maakunnallisesti ja valtakunnallisesti. Tapahtumaa voi seurata myös verkon kautta ja siitä tehdään tallenne kaikkien hyödynnettäväksi.

Konkreettisia toimia, joita hankkeessa toteutetaan puolivuositaisen aikataulutuksen puitteissa:

- Aloituskokouksen järjestäminen rahoittajan kanssa ja erillinen info yhteistyökumppaneille.
- Hankkeessa tarvittavien dokumenttipohjien (esim. palautekyselyt) laatiminen.
- Tiedotus- ja levittämissuunnitelman laatiminen, ja näiden toimenpiteiden aloittaminen.
- Vertaisvalmentajien rekrytointi logistiikka- ja sote-aloille, ja työntekijöiden perehdytys.
- Vertaisvalmentajien (metalli/laivanrakennus- ja ravitsemusalat) rekrytointi ja perehdytys.
- Toiminnan tarkempi suunnittelu.
- Asiakastyön aloittaminen pilottialoilla.
- Yhteistyön suunnittelu yhteistyökumppanien kanssa.
- Alakohtaisten työnantajaverkostojen kokoaminen, laajentaminen, ja hankkeesta tiedottaminen.
- Alueen oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön aloittaminen, ja hankkeesta tiedottaminen.
- Ohjausryhmän työskentely jasuunniteltujen toimenpiteiden tarkennusten vieminen ohjausryhmän kokouksiin.
- Toiminnan raportointi rahoittajalle sovitun aikataulun mukaisesti.
- Hankkeessa mukana olevien yritysten vaikuttavuuskysely.
- Hankkeen tulosten kokoaminen hankkeen loppuarviointipäivässä.
- Hanketulosten levittämisen jatkaminen ja siihen liittyvän loppuseminaarin järjestäminen.
- Toiminnan loppuraportointi ohjausryhmälle.
- Toiminnan loppuraportointi rahoittajalle sovitun aikataulun mukaisesti.

TULOKSET

Vertaisvalmennus edistää yksilöiden työllistymisvalmiuksia, mikä kohentaa myös hyvinvointia ja tulevaisuususkkoa pitkällä aikavälillä. Hankkeen toiminta edistää työelämän monimuotoisuutta kehittämien muista kulttuureista tulevien rekrytointeja. Tällöin myös kynnyksien tuleviin muunkielisten rekrytointeihin mataloituu. Tämä selvitetään hankkeen loppupuolella tehtävällä yrityksille suunnatulla vaikuttavuuskyselyllä.

Hankkeen asiakkaat voivat olla työvoimapula-aloilta valmistuneita ilman työpaikkaa jääneitä, jotka tarvitsevat verkostoja ja tukea työpaikan saamiseksi. Heidän osaltaan tuloksena on työllistyminen. Toisaalta asiakkaat voivat olla työttömiä tai työvoiman ulkopuolella olevia, joilta puuttuu ammatillinen koulutus tai ammatillinen pätevyys. Tällöin vertaisvalmentaja tukee heitä aloittamaan koulutuksen, joka johtaa alalle. Tällöin konkreettisenä tuloksena on alan ammattiin valmistavien opintojen aloittaminen. Asiakkaiden työllistymisiä ja koulutukseen siirtymisiä seurataan määrällisesti kuukausittain. Myös asiakkaille tehdään siirtymien yhteydessä palautekysely, joiden tulosten perusteella kehitetään pilottihankkeen sisältöä.

Konkreettisenä tuloksena on myös toimintamalli, jolla tuetaan kohderyhmän työllistymistä vertaisvalmennuksen avulla. Hankkeen aikana syntyvää mallia voi käyttää myös muilla alueilla ja muilla aloilla. Hankkeen tuloksia tullaan esittelemään mm. Integration 2024 ja 2026-tapahtumissa ja muissa tilaisuuksissa. Tulokset ovat saatavilla myös mm. ihturku.fi-sivustolla.

Hankkeen laadullisina tuloksina syntyy onnistumistarinoita, joita hyödynnetään www.ihturku.fi -sivuilla. Määrälliset tulokset näkyvät tilastoseurannan kautta. Työllistyneiden ja koulutuksen aloittaneiden määrät raportoidaan hankeraportissa. Hankkeen tulosten myötä sitä tullaan ehdottamaan EU:n best practices -malliksi.

TOIMINNAN JATKUVUUS HANKKEEN JÄLKEEN

Hanke tuottaa uudenlaisen mallin, jota on tarkoitus hyödyntää kunnissa muunkielisten työllisyyden edistämiseksi, kun työllisyys- ja kotoutumisen edistämisen vastuut siirtyvät kunnille. Lisäksi mallia voidaan laajentaa koskemaan myös muita kuin nyt haettavan hankkeen pilottialoja. Kokemuksia hyödynnetään myös laajemmin kaupungin maahanmuuttotyössä ja seuraavan valtuustokauden aikaisen kotouttamisohjelmatyössä.

Maantieteellinen kohdealue

Varsinais-Suomi / Turku

Lisätietoja hakemuksesta

Hakemus on saapunut rahoittavalle viranomaiselle Keski-Suomen ELY-keskukselle EURA 2021-järjestelmässä 31.3.2023.

Hakemuksesta on tehty Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman seurantakomitean hyväksymien yleisten valintaperusteiden mukainen arviointi. Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusyksikön valintakokouksessa 19.9.2023 hakemuksen on todettu täyttävän yleiset valintaperusteet.

Hakemuksesta on tehty Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman seurantakomitean hyväksymien erityisten valintaperusteiden mukainen arviointi ja pisteytys. Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusyksikön valintakokouksessa 19.9.2023 on todettu, ettei hakemus ole saanut erityisistä valintaperusteista riittävää pistemäärää eikä sitä näin ollen esitetä rahoitettavaksi.

Hakemus on esitelty Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 1.6.2023. Kielteinen valintaesitys hakemuksesta on käsitelty yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 13.10.2023.

Maakuntaohjelman mukaisuus: Hanke tukee Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaa mukainen seuraavien tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta:

Tavoite 6. Väestöryhmien potentiaali tunnistetaan ja hyödynnetään osallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia tukien => toimenpide 16: Rakennetaan tehokasta kotouttamistoimintaa: otetaan maahanmuuttajat osaksi yhteiskunnan toimintaa ja tuetaan opiskelua ja työllistymistä ja toimenpide 18: Korostetaan väestön monikielisyyden vahvuuksia ja mahdollisuuksia palveluissa, matkailussa ja yritystoiminnassa.

Kustannukset ja rahoitussuunnitelma

Kustannusarvion tiivistelmä

	Yhteensä €
1 Palkkakustannukset	482 554
Flat rate 40 % kehittäminen	193 022
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	675 576

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	540 409	79,99
2 Omarahoitus: Kuntarahoitus	135 167	20,01
3 Kuntarahoitus	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	675 576	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hankearvioinnin perusteella hankehakemus täyttää yleiset valintaperusteet. Hankehakemus ei riittävässä määrin täytä erityisiä eikä horisontaalisia valintaperusteita. Hankehakemus on arvioinnissa saanut alle puolet erityisten valintaperusteiden enimmäispistemäärästä eikä sitä esitetä rahoitettavaksi.

Hankehakemuksessa hankkeen toimenpiteiden kuvaus on sen verran yleisellä tasolla, ettei osallistujien ohjautuminen hankkeeseen käy siitä riittävästi ilmi. Hakemuksessa viitataan yhteistyöhön Turun työllisyyden kuntakokeilun ja International House Turun kanssa, mutta tarkempi kuvaus siitä, miten hankkeeseen saadaan kaikkiaan 365 osallistujaa, puuttuu. Hakemuksessa on ilmoitettu osallistuvien yritysten määrä, mutta yritysten kerrotaan toisaalta kuuluvan välilliseen kohderyhmään, joka ei ole hankkeen suorien toimenpiteiden piirissä. Hankkeessa työskentelee neljä vertaisvalmentajaa, jotka ohjaavat kohderyhmään kuuluvia tavoitteena näiden työllistyminen neljälle valitulle työvoimapula-alalle. Vertaisvalmentajat markkinoivat osallistujia potentiaalisille työnantajille. Tarvittaessa osallistujat ohjataan koulutukseen tai muihin tukitoimenpiteisiin. Toimenpidekuvaus on sen verran yleisellä tasolla, että toteutettavien toimien ja henkilömäärien realistisuutta ja hankkeen työllistävyttä on vaikea riittävästi arvioida. Hankkeen käytännön toimenpiteitä pitäisi konkretisoida merkittävästi.

Hankkeen uusi avaus on neljän ulkomaalaistaustaisen vertaisvalmentajan palkkaaminen ohjaamaan kohderyhmään kuuluvia maahanmuuttajataustaisia osallistujia työllistymisessä tai vaihtoehtoisesti koulutukseen tai muihin tukitoimenpiteisiin hakeutumisessa. Hankkeen toteutuksen onnistuminen on siten kiinni osaavien vertaisvalmentajien rekrytoimisesta, etenkin kun hankkeessa työskentelee heidän lisäksi ainoastaan puolipäiväinen projektipäällikkö. Toimia osaavien vertaisvalmentajien löytämiseksi tulisi tuoda hakemuksessa selkeämmin ja konkreettisemmin esiin. Hakemuksessa on mainittu myös maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa työskentelevät Turun työllisyyden kuntakokeilu sekä International House Turku, johon hankkeen toteutus sijoittuisi, mutta niiden mahdollinen rooli esimerkiksi osallistujien ohjaamisessa hankkeeseen jää epäselväksi. Samoin hakemuksesta jää puuttumaan kuvaus siitä, mikä hankkeen ja edellä mainittujen yhteistyökumppanien toiminnan rajapinta on.

Horisontaaliset periaatteet: Hankehakemuksen perusteella hankkeen kohderyhmää ei ole jaettu sukupuolten mukaan. Hankkeen tavoitteena on kuitenkin osaltaan vähentää pilottialojen sukupuolijakauman vääristymiä markkinoimalla aloja niin, että kaikki sukupuolet näkevät alat mahdollisina työllistymisvaihtoehtoina. Sama koskee myös yritysten ja työnantajien suuntaan tehtävää markkinointia. Toimia pilottialojen sukupuolijakauman vääristymien vähentämiseksi ei kuitenkaan ole avattu hakemuksessa. Hakemuksessa ei ole otettu kantaa perusoikeuskirjan periaatteisiin. Hankkeella on jonkin verran vaikutuksia kestävään kehitykseen, erityisesti sen taloudelliseen (mm. paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen, aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen) ja sosiaaliseen ja kulttuuriseen (kulttuuriympäristö) ulottuvuuteen. EU:n Itämeren alueen strategian tukeminen ei käy ilmi hankehakemuksesta.

Rahoittajan esitys

Hankehakemus esitetään hylättäväksi.

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Ratkaisu perustuu tehtyyn hankearviointiin, jonka mukaisesti hanke täyttää yleiset valintaperusteet mutta ei riittävässä määrin erityistavoitekohtaisia valintaperusteita. Ratkaisun perustelut käyvät ilmi edellä kohdassa Rahoittajan arvio hankkeesta.